

Pan Profesor
Maciej Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77
00-090 Warszawa
biurorzecznika@brpo.gov.pl

Szanowny Panie Rzeczniku,

działając w imieniu Fundacji "Prawo do ochrony", (zwana dalej "Fundacją") jest organizacją charytatywną, która swoją działalność skupia na udzielaniu pomocy osobom wewnątrz i zewnątrzprzesiedlonym w i z Ukrainy, osobom objętym ochroną czasową, osobom potrzebującym ochrony międzynarodowej, bezpaństwowcom, osobom zagrożonym bezpaństwowością i osobom nieposiadającym dokumentów. Od początku konfliktu na wschodzie Ukrainy Fundacja monitoruje sytuację w zakresie ochrony praw osób wewnątrzprzesiedlonych, zapewniając pomoc prawną i realizując coraz więcej działań humanitarnych na Ukrainie.

Od 2023 r. Fundacja prowadzi również projekt który skupia się na mechanizmach ochrony Ukraińców poszukujących ochrony w Polsce - "Zapewnienie wsparcia R2P w zakresie reagowania kryzysowego i odbudowy na rzecz ukraińskich uchodźców w Polsce".

Honourable Human Rights Defender,

Acting on behalf of the Right to Protection Foundation, ("the Foundation") is a charitable organisation that focuses its activities on assisting internally and externally displaced persons in and from Ukraine, persons under temporary protection, persons in need of international protection, stateless persons, persons at risk of statelessness and undocumented persons. Since the beginning of the conflict in eastern Ukraine, the Foundation has been monitoring the situation to protect the rights of internally displaced persons, providing legal assistance and implementing a growing number of humanitarian activities in Ukraine.

Since 2023 the Foundation is also running a project which focuses on protection mechanisms for Ukrainians seeking protection in Poland - 'Providing R2P support for emergency response and recovery to Ukrainian refugees in Poland'.

ul. Tamka, 37/1
000-355, Warszawa, Polska

REGON: 525069264
NIP: 7011139946

+48 602136569

mail: a.kistowska@r2p.ngo

Celem projektu jest poprawa dobrostanu psychicznego osób objętych pomocą przez świadczenie usług w zakresie zdrowia psychicznego i wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej i informacyjnej, jak również prowadzenie działań rzeczniczych dla tych osób. W szczególności Fundacja pragnie skupić swoje działania na rzecz praw osób szczególnie narażonych na wykluczenie lub dyskryminację, do których zaliczają się osoby starsze z Ukrainy mieszkające obecnie w Polsce.

Mając na względzie powyższe, pragnę zwrócić uwagę Pana Rzecznika na niektóre rekomendacje dotyczące osób starszych z Ukrainy w Polsce zawarte w raporcie międzynarodowej organizacji Age International oraz Polskiego Centrum Pomocy Międzynarodowej "Každy ma swoją historię, ale ból jest ten sam" - Doświadczenia i potrzeby osób starszych z Ukrainy w Polsce¹.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że przyszłe **przepisy, które zostaną wprowadzone w miejsce specustawy, powinny umożliwiać starszym uchodźcom z Ukrainy sprawne zalegalizowanie pobytu bez wymogu pracy/ studiów.** Przyjęte rozwiązanie powinno zostać zakomunikowane możliwie jak

The aim of the project is to improve the psychological wellbeing of those targeted by providing mental health and psychological support services, legal assistance and information, as well as conducting advocacy activities for them. In particular, the Foundation wishes to focus its advocacy efforts on the rights of those particularly vulnerable to exclusion or discrimination, which include elderly people from Ukraine currently living in Poland.

With this in mind, I would like to draw your Ombudsman's attention to the certain recommendations concerning older people from Ukraine in Poland contained in the report of the international organisation Age International and the Polish Centre for International Aid "Everyone has their own story, but the pain is the same". - Experiences and needs of older people from Ukraine in Poland" and . In relation to the above, I would like to draw attention to the following points.

First of all, it should be noted that the future legislation that will be introduced in place of the special law should enable elderly refugees from Ukraine to legalise their stay smoothly without the requirement to work/study. The adopted solution should be communicated as soon as possible, in Ukrainian and using various forms of media.

¹https://api.ngo.pl/media/get/216616?fbclid=IwAR3LJb5TrPCLxc_PQ2CvRmNwCu7T8ur7pa_e9gNklu-mP9H40nDn17EaT4

najszybciej, w języku ukraińskim i z użyciem różnych form przekazu.

Dodatkowy problem nie wskazany w raporcie, ale zgłaszany przez starsze osoby z Ukrainy to **brak wydawania przez polski rząd dokumentów podróży w formie papierowej**. Aktualnie dokument podróży jest przewidziany wyłącznie w formie elektronicznej, co w przypadku osób starszych nieposiadających najnowszych wersji telefonów komórkowych oraz nie posiadających kompetencji cyfrowych wyklucza u tych osób możliwość podróżowania, w tym do Ukrainy m.in w celu odbycia wizyty lekarskiej.

Niezależnie od powyższego należy podkreślić, iż **konieczne jest opracowanie przez rząd polityk i programów skupionych na długoterminowych rozwiązaniach dostosowanych do potrzeb osób starszych**. Wymagają oni specjalnego podejścia, ponieważ mogą napotykać więcej i/lub inne wyzwania niż młodszy uchodźcy. Dlatego w ocenie Fundacji **“Right to Protection”** powinna istnieć forma **dotychczasowego wsparcia skierowana do osób starszych**.

Fundacja podziela zawartą w raporcie opinię, iż **polityka społeczna wobec starszych uchodźców z Ukrainy powinna uwzględniać fakt, że wysokość przeciętnej ukraińskiej emerytury nie pozwala na samodzielne egzystowanie w Polsce**. Problem ten może

An additional problem not identified in the report, but reported by older Ukrainians, is the failure of the Polish government to issue travel documents in paper form. Currently, the travel document is only provided in electronic form, which, in the case of elderly people who do not have the latest versions of mobile phones and are not digitally literate, precludes these people from traveling, including to Ukraine for, inter alia, medical appointments.

Notwithstanding the above, it should be emphasized that it is necessary for the government to develop policies and programmes focused on long-term solutions tailored to the needs of older people. They require a special approach as they may face more and/or different challenges than younger refugees. Therefore, the Right to Protection Foundation believes that there should be a form of additional support targeted at older people.

The Foundation shares the opinion presented in the report that social policy towards older refugees from Ukraine should take into account the fact that the amount of the average Ukrainian pension does not allow them to live independently in Poland. This problem can be solved through the social assistance system or through a more universal approach, such as equalizing the Ukrainian pension to the level of the Polish

być rozwiązany bądź poprzez system pomocy społecznej, lub poprzez bardziej uniwersalne podejście, takie jak wyrównanie ukraińskiej emerytury do poziomu polskiej emerytury minimalnej. Jednocześnie należy podkreślić, że system pomocy społecznej jest dość złożony, co utrudnia Ukraińcom poruszanie się po dostępnych programach i przepisach. Informacje na temat systemów wsparcia są dostępne głównie w języku polskim, a wnioski musi zostać złożony w tym języku. **Wyniki wskazują, że brak informacji jest głównym powodem, który uniemożliwia respondentom ubieganie się o dostępne programy wsparcia. Tylko trzy procent respondentów otrzymuje polską emeryturę. Dlatego w ocenie Fundacji potrzebne jest zwiększenie działań informacyjnych w języku ukraińskim w tym zakresie.**

Ponadto, aby otrzymać świadczenia z pomocy społecznej dla osób z niepełnosprawnością, ukraińscy uchodźcy muszą uzyskać polskie orzeczenie o niepełnosprawności, co może być kosztownym i czasochłonnym procesem, zwłaszcza jeśli ktoś nie posiada niezbędnej dokumentacji medycznej.

Fundacja postuluje, aby starsi uchodźcy z Ukrainy, których nie stać na czynsz, powinni w dalszym ciągu **otrzymywać bezpłatne wsparcie w zakresie zakwaterowania w**

minimum pension. At the same time it is worth to underline that the social assistance system is quite complex, which makes it difficult for Ukrainians to navigate the available programmes and regulations. Information on support schemes is mainly available in Polish, and the application must also be submitted in this language. The results indicate that lack of information is the main reason that prevents respondents from applying for available support programmes. Only three per cent of respondents receive a Polish pension. Therefore, in the Foundation's opinion, more information activities in Ukrainian in this regard are needed.

In addition, in order to receive social assistance benefits for people with disabilities, Ukrainian refugees must obtain a Polish disability certificate, which can be a costly and time-consuming process, especially if someone does not have the necessary medical documentation.

The Foundation advocates that elderly Ukrainian refugees who cannot afford rent should continue to receive free housing support in collective accommodation and/or be able to access cash benefits for providers of accommodation for Ukrainian refugees. The provision of housing support is an important safeguard for elderly refugees in a particularly vulnerable situation and an effective tool to reduce the risk of homelessness and/or premature decisions to return to Ukraine.

miejscach zbiorowego zakwaterowania i/lub mieć możliwość korzystania ze świadczeń pieniężnych dla podmiotów zapewniających zakwaterowanie dla uchodźców z Ukrainy. Zapewnienie wsparcia mieszkaniowego jest ważnym zabezpieczeniem dla starszych uchodźców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji i skutecznym narzędziem ograniczania ryzyka bezdomności i/lub przedwczesnych decyzji o powrocie do Ukrainy.

Zdaniem Fundacji polski rząd powinien również regularnie gromadzić, analizować, raportować i wykorzystywać dane dotyczące uchodźców, w tym osób starszych, w podziale na wiek, płeć i niepełnosprawność. Aktualne dane powinny być wykorzystywane do informowania o polityce i programach oraz publicznego udostępniania danych i ustaleń innym podmiotom, aby osiągnąć większy zasięg i większe włączenie osób starszych.

W celu poprawy dostępu do usług i form pomocy dla starszych uchodźców z Ukrainy, a także wspierać ich integrację społeczną, Fundacja popiera stworzenia **platformy cyfrowej, która udostępniałałaby informacje istotne dla tej grupy wiekowej, np. programy i działania dedykowane osobom starszym oraz dane kontaktowe do organizacji i instytucji oferujących różnego rodzaju pomoc i porady.** Oprócz platformy internetowej,

The Foundation believes that the Polish government should also regularly collect, analyse, report and use data on refugees, including older persons, disaggregated by age, gender and disability. Up-to-date data should be used to inform policy and programmes and to make data and findings publicly available to others to achieve greater outreach and inclusion of older people.

In order to improve access to services and forms of assistance for older Ukrainian refugees, and to support their social inclusion, the Foundation supports the creation of a digital platform that made available information relevant to this age group, such as programmes and activities dedicated to older people and contact details for organisations and institutions offering various types of assistance and advice. In addition to the online platform, the information should be widely promoted to older refugees. In addition, central and local authorities and health sector institutions should make every effort to improve access to public health care for older refugees.

I would be grateful if your Ombudsman could take the appropriate initiative to ensure the rights of older people from Ukraine in Poland.

informacje powinny być szeroko promowane wśród starszych uchodźców. Ponadto, władze centralne, lokalne i instytucje sektora opieki zdrowotnej powinny dołożyć wszelkich starań w celu poprawienia dostępu do publicznej opieki zdrowotnej dla starszych uchodźców.

Będę wdzięczna za podjęcie przez Pana Rzecznika stosownej inicjatywy mającej na celu zapewnienie praw osób starszych z Ukrainy w Polsce.

Z poważaniem,
Ivanna Herus
Dyrektor

ul. Tamka, 37/1
000-355, Warszawa, Polska

REGON: 525069264
NIP: 7011139946

+48 602136569

mail: a.kistowska@r2p.ngo